

Millä tavoin varmistetaan koulutuksen saavutettavuus eri puolilla Suomea?

Yhteistyön malleja ja nostoja Koulutus palveluna –projektista
Kuntamarkkinat, 16.9.2021

Essi Ratia, projektiasiantuntija, @essiratia

Haasteet ja ilmiöt projektin taustalla

- Väestömuutokset
- Työelämän tarpeet
- Taloudelliset haasteet

Miten varmistetaan
koulutuksen saatavuus ja
saavutettavuus

Projektin keskeiset tavoitteet avattuina

Koulutuksen saatavuus ja saavutettavuus

Osaava työvoima

Taloudellisesti kestävät ratkaisut

Uusia ratkaisuja yhteistyön ja digitalisaation keinoin

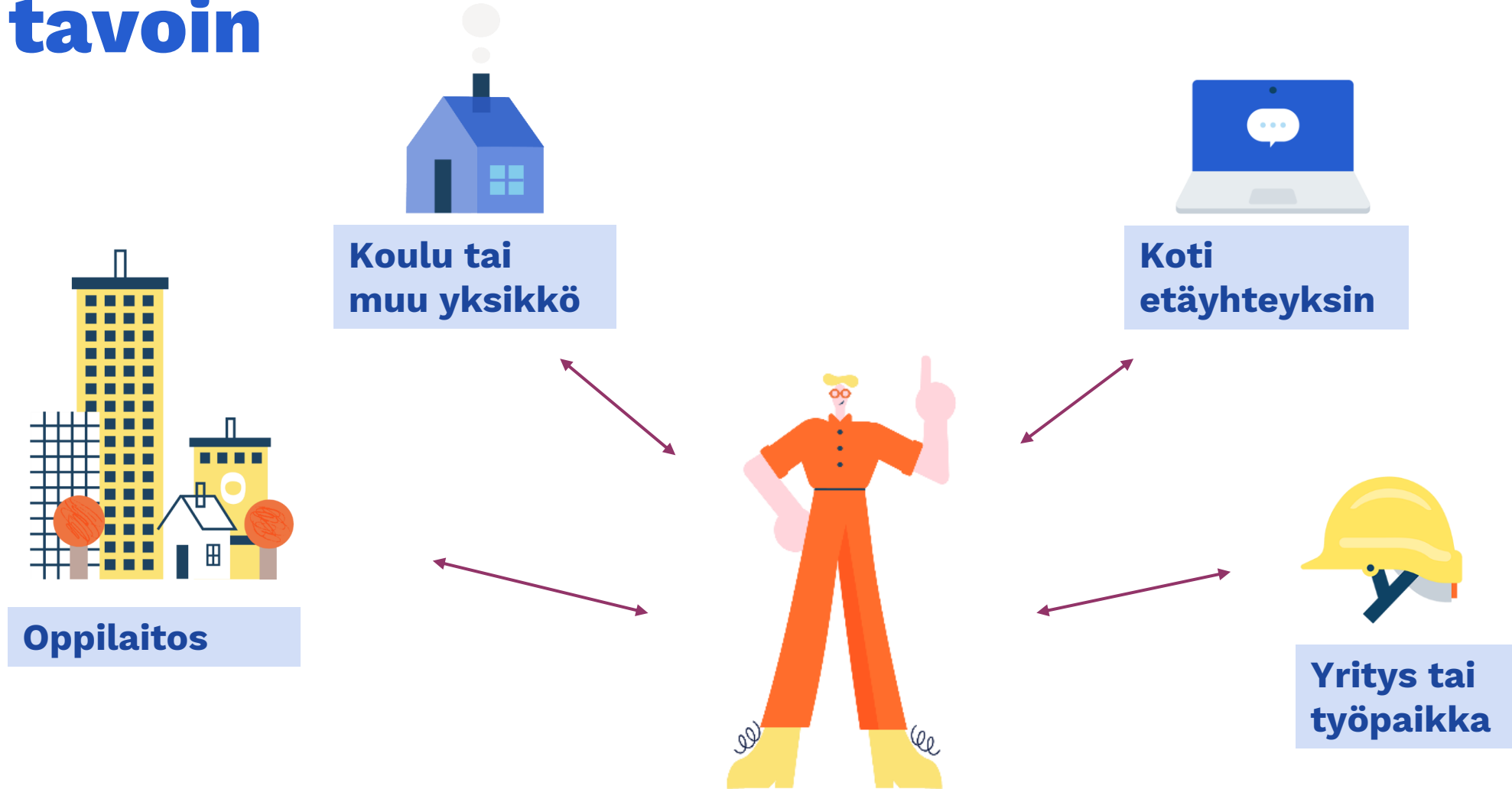
Koulutus palveluna, mitä edellyttää ja mahdollistaa?

Opetuslähtöisestä
oppimislähtöiseksi

- Näkökulma oppilaitoksesta oppijaan
- Oppimisen ei tarvitse olla sidoksissa perinteisiin koulutiloihin tai oppimisympäristöihin
- Monen toimijan yhteistyö laajemmalla alueella
- Resursseja ja osaamista koulumuodot/kuntarajat ylittävästi
- Tilojen tehokas käyttö

Koulutus palveluna – oppimista monin tavoin

KOPA-pilottialueet

Etelä-Pohjanmaan järviseu tu

Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi, Vimpeli ja Järviseu dun ammatti-instituutti

Etelä-Savo

Mikkeli, Pieksämäki, Etelä-Savon koulu tus Oy ja Mikkelin kaupungin liikela itos Otavia

Itä-Uusimaa

Porvoo, Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Sipoo ja Careeria Oy

Kanta-Häme

Loppi, Hausjärvi, Hämeenlinna ja Riihimäki

Keski-Savo

Varkaus, Joroinen, Leppävirta, Savon ammattiopisto, Savonia ammattikorkeakou lu ja Navitas Kehitys Oy

Keski-Suomi

Jämsä, Laukaa, Kuhmoinen, Joutsa, Muurame ja Jyväskylän koulu tuskuntayhtymä Gradia

Pirkanmaa

Ikaalinen, Ruovesi, Parkano, Mänttä-Vilppula, Hämeenkyrö ja SASKY

Pohjois-Satakunta

Kankaanpää, (Honkajoki) ja Sataedu

Suupohja

Kauhajoki, Teuva, Suupohjan koulu tuskuntayhtymä Vuoksi, Kauhajoen kansalaisopisto, Panula-opisto ja Suupohjan elinkeinotoimi

SÖFUK ja Närpiö

Tornionjokivarsi

Lappia, Pello, Ylitornio ja Ylitornion Yhteiskou lu n Kannatusosakeyhtiö

Ylä-Savo

Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Vieremä, Sonkajärvi, Lapinlahti, Rautavaara, Pielavesi ja Ylä-Savon koulu tuskuntayhtymä

Östnyland

Loviisa, Porvoo, Sipoo ja Kotka

13 pilottia

43 kuntaa

**8 koulu tuskuntayhtymää
4 osakeyhtiötä
1 ammattikorkeakou lu
4 muut**

Miten koulutus alueella varmistetaan?

Minkä tasoista yhteistyötä tavoitellaan?

Yhteinen hallinto tai yhteinen oppilaitos?

- Resurssien yhdistäminen
- Toimipisteiden sijoittuminen

Rakenteellinen

Itsenäisillä toimijoilla yhteistä

- Kurssitarjontaa
- Henkilöstöä
- Tilojen käyttöä

Toiminnallinen

Verkostoyhteistyöllä

- yhteistä kehittämistä
- toimintaperiaatteita

Kevyt

KOPA-verkostoprojekti jatkaa v. 2021 loppuun

- Ohjausryhmä ohjaa (KL, FCG, OKM, OPH)
- Kuukausittain pilottien yhteyshenkilö-tapaamiset
- Pilottien omat alueelliset työpajat (FCG fasilitoi)
- Loppuraportin koonti
- www.kuntaliitto.fi/kopa

Esiselvitys

Koulutuksen saatavuus ja saavutettavuus erilaistuvissa kunnissa –esiselvitys

- Kirjoittajana kouluneuvos Aulis Pitkälä
- [Esiselvitys sähköisenä verkossa](#)

KUNTA LIITTO

KOPA-verkoston oppeja

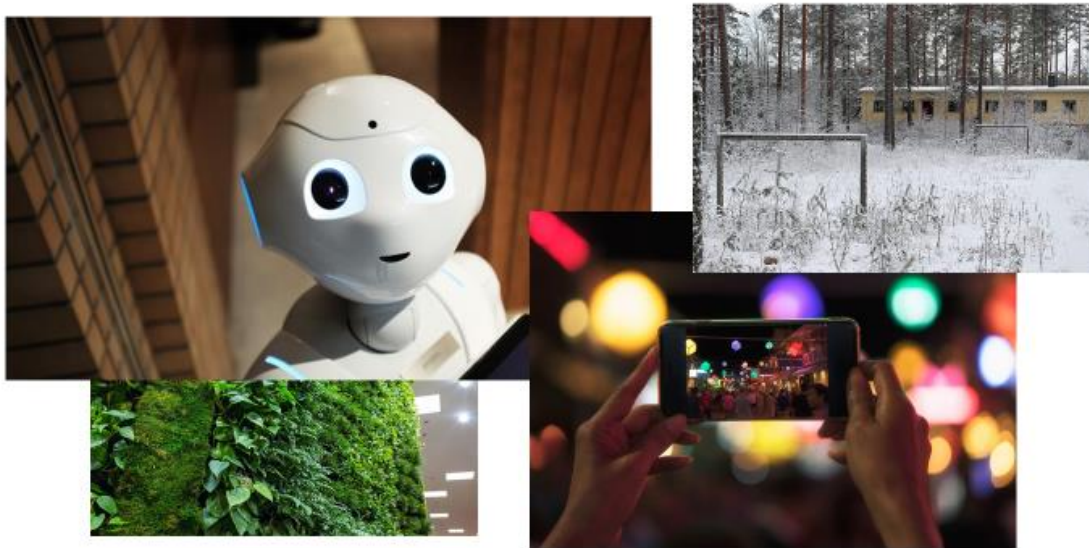
Kuntamarkkinat 16.9.2021

Raila Oksanen & Markku Pyykkölä, FCG
Niina Puumalainen, YSAO

KOPA-koulutus palveluna pilottien työskentelystä

Olemme siirtyneet ajassa vuoteen 2030!

FCG.

Koulutuksen saatavuuden, saavutettavuuden ja laadun turvaamiseksi eri puolella maata on löydettävä uudenlaisia ratkaisuja.

Mistä asioista koulutuksen saatavuus ja saavutettavuus muodostuu vuonna 2030?

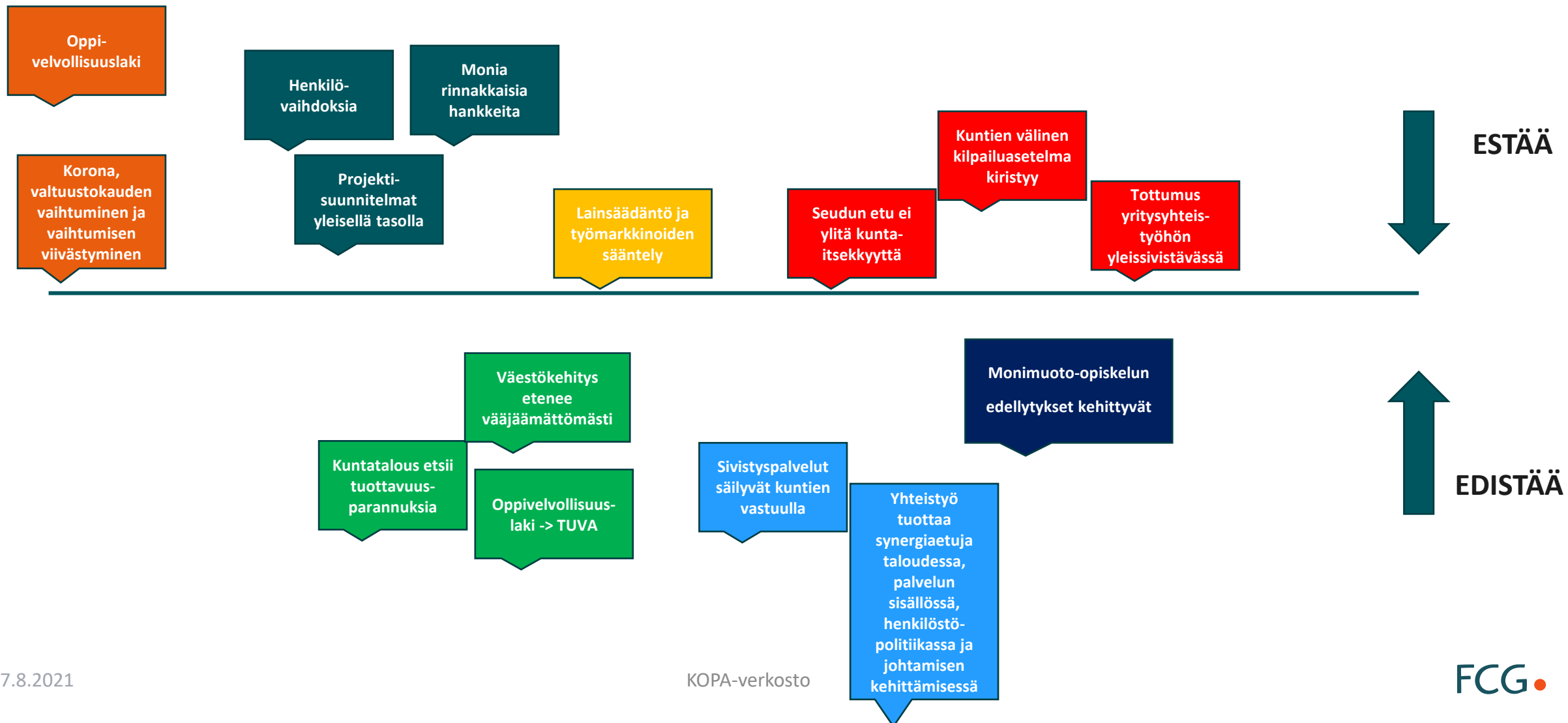
FCG.

Mihin menet koulutus? KOPA-laisten näkemyksiä

1. Osaamiskeskisyyttä
tutkintokeskisyyden sijaan
2. Kansainvälistynyt oppiminen
→ verkostoissa oppimispaketteja
3. Ajasta ja paikasta riippumattosta
oppimista
4. Opetuksen järjestäytymisen monipuolistuminen
5. Vertaisoppimisen rooli korostuu
6. Oppimisympäristöt löytyvät pilvestä
7. Hologrammioperaajat toimivat
ryhmissä paikasta riippumattomasti
8. Digitaalisten ratkaisuiden lisääntyessä
luomuläsnäolon merkitys korostuu

Voimakenttäanalyysi – halu, taito ja mahdollisuus alueellisen koulutusyhteistyön edistämiseen

Esimerkki 1.

Keski-Suomi/Gradia: Osuvaa osaamista nyt ja tulevaisuudessa

Pilottiin osallistuvat Gradian omistajakunnat: Joutsa, Jämsä, Kuhmoinen, Laukaa ja Muurame

Tavoitteet:

Keski-Suomen pilotissa etsitään ratkaisuja ammatillisen koulutuksen saatavuuden ja saavutettavuuden varmistamiseksi eteläisen Keski-Suomen alueella ymmärtäen koulutus palveluna, joka ei ole sidottu ainoastaan pysyviin koulurakennuksiin.

Lopputuloksena syntyy uudenlaisia koulutuksen järjestäjän ja omistajakuntien yhteistyömalleja yksilöille ja työnantajille osuvan koulutustarjonnan varmistamiseen.

Erityispiirteet:

Malli 1: Kuntiin, joiden alueella sijaitsee Gradian toimipiste, joissa on rajatumpi koulutustarjonta. Haasteena on tarjota monipuolista tarjontaa, joka vastaa akuuttiin ja satunnaisempaan työvoiman kysyntään eri aloilla.

Malli 2: Kuntiin, joilla sijaitsee muuta toisen asteen koulutusta (esim. lukiokoulutusta). Haasteena on rakentaa malli, jossa osa ammatillisista opinnoista voidaan suorittaa yhteistyössä muiden kunnassa sijaitsevien oppilaitosten kanssa ja mahdollistaa opintojen suorittaminen omassa kunnassa.

Joutsa ja Jämsä: Täsmäosaamiseen vastaaminen

- Joutsa: Työelämälähtöinen koulutusmalli sote
- Jämsä: Alueella tarvittava täsmäosaaminen

Kuhmoinen ja Laukaa: Koulutusmalli yritysten akuutteihin työvoimatarpeisiin

- Kuhmoinen: Yritysten rekrytointitarpeiden kartoitus
- Laukaa: Yritysten akuutit työvoimatarpeet

Muurame: Yrittäjien oman osaamisen kehittäminen

- Yrittäjän ammattitutkinnon verkkokoulutus

Esimerkki 2.

Ylä-Savo/YSAO: Koulutus palveluna Ylä-Savossa

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä, Iisalmi, Kiuruvesi, Keitele, Lapinlahti, Pielavesi, Rautavaara, Sonkajärvi, Vieremä

Alueellinen haaste:

- Työelämän ja yhteiskunnan nopeisiin muutoksiin vastaaminen
- Vähenevän väestön osaamistason nostaminen joustavasti ja tehokkaasti yksilön ja yrityksen valmiudet ja olosuhteet huomioiden

Mitä alueellisesti tavoitellaan:

- Asiakaslähtöisiä tapoja tarjota ja järjestää koulutusta
- Vastata nopeammin ja tehokkaammin työelämän osaamisen kehittämistarpeisiin
- Eri toimijoiden yhteistyön tiivistäminen ja uusien toimintatapojen ideointi

Erytyspiirteet:

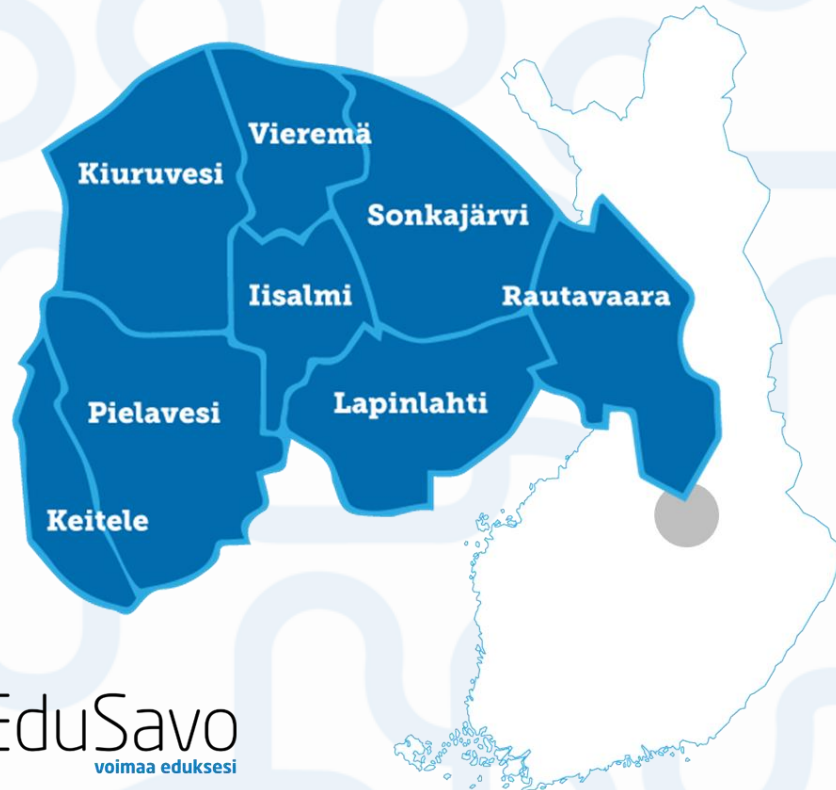
- Vahva teknologiateollisuus ja voimakas maatalouden teknologinen kehitys
- Seudulla kaksi ammatillisen koulutuksen järjestäjää
- Ammattikorkeakoulutarjontaa sote- ja luonnonvara-ala, teknologia iltaopetuksena
- Ei yliopistokoulutusta, maakunnassa ei tekniikan yliopistokoulutusta

Koulutus palveluna Ylä-Savossa

YSAO

Koulutus palveluna Ylä-Savossa

Tavoitteet:

Osaavan työvoiman saatavuuden varmistamista koulutuksen keinoin

- Asiakaslähtöisiä tapoja järjestää ja tarjota koulutusta
- Vastata nopeammin ja tehokkaammin työelämän osaamistarpeisiin
- Eri toimijoiden tiiviimpi yhteistyö ja uusien toimintatapojen ideointi

Asiakaslähtöiset koulutuspalvelut

- Nuoret ja opiskelijat
  - Kysely peruskoulun yläkoululaisille ja toisen asteen opiskelijoille
- Yritykset
  - Haastattelu teknologia-alan yrityksiin (46 yritystä)
  - YSAOn työelämäfoorumit
  - Ennakointityö yritysten kanssa
- Työssäolevat?

Tulevaisuuden toiveita: Ikäryhmittäin

Vastaajat 432

IKÄ

Alle 16 v: 27%

16-19 v: 48%

20-29 v: 8%

Yli 30 v: 17%

Arviointi 1-10

Ikä	1. toive	2. toive	Huonoin vaihtoehto
Alle 16 v. 85 vastausta	Työpaikka /yritys 5,3	Itse valittu pienryhmä oppilaitoksessa 4,7	Määrätty pienryhmä oppilaitoksessa 3,27
16-19 v. 160 vastausta	Työpaikka /yritys 5,43	Itse valittu pienryhmä oppilaitoksessa 5,17	Määrätty pienryhmä itse valittu paikka 3,36
20-29 v. 25 vastausta	Työpaikka /yritys 7,10	Itsenäisesti kotona verkko- oppimisympäristössä 5,35	Itse valitussa pienryhmässä itse valitussa paikassa 3,7
Yli 30 v. 45 vastausta	Työpaikka /yritys 6,48	Opettajan ohjauksessa verkko- oppimisympäristössä 5,55	VR/AR/simulaatioympäristö 4,32

Yritysten toiveet koulutuksen järjestämiseen

- Räätelöityjä täsmäkoulutuksia
- Oppisopimuskoulutus
- Sisäinen opastus, perehdyttäminen
- Sisäiset koulutukset, työnkierto
- Asiakkaiden ja laitetoimittajien/maahantuojien järjestämät koulutukset
- Rekrytoinnit ja rekrykoulutukset
- eLearning
- Työharjoittelut, opinnäytetyöt

Johtopäätöksiä:

- Nuorten ja opiskelijoiden kyselyssä ei tilastollisesti merkitsevää eroa eri ikäryhmien tai koulutustaustan perusteella
  - Ei ole olemassa yhtä ainoaa sopivaa tapaa koulutuksen järjestämisen
    - Tarvitaan monipuolisia tapoja tarjota ja järjestää koulutusta
      - Yksilöllisesti ja elämäntilanteen mukaan
- Työssä tapahtuvaa koulutusta tarvitaan yhä enemmän
  - Yrityksissä mahdollistuvan koulutuspotentiaalin hyödyntäminen

Pielaveden etäopiskelupilotti:

- Ammatillisen koulutuksen opiskelijat opiskelevat Pielaveden lukion tiloissa ja laitteilla
  - Lukio tarjoaa tilat ja välineet
  - Mahdollistanut teoria- ja työelämäopiskelun saman päivän aikana
  - Vähentänyt kulkemista koulupäivän aikana
- Opiskelijan motivaatio ja tavoitteet keskeisiä onnistumisen kannalta
- Ohjaus järjestetty lukion, ammattiopiston ja nuorisotoimen yhteistyönä

KIITOS!

Niina Puumalainen

niina.puumalainen@ysao.fi

puh 0400-793026

FCG.

Hyvän elämän tekijät